

UMUMIY O'RTA TA'LIM MAKTABI O'QUVCHILARIGA SAMARALI INGLIZ TILINI O'QITISHDA ZAMONAVIY INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR

Zuhra Sindorova Ilhomovna

2nd course of Master's degree of Foreign Languages
Department of Jizzakh State Pedagogical University.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.23375585>

Annotatsiya. Ushbu maqolamizda umumiy o'rta ta'lim maktabi o'quvchilariga ingliz tilini o'qitishda zamonaviy innovatsion texnologiyalardan foydalanish hamda chet tillariga berilgan ahamiyat va ularni o'rganish uchun zarur bo'lgan innovatsion texnologiyalar yoritilgan va tahlil qilingan.

Tayanch so'zlar: til ko'nikmalari, ta'lim jarayoni, modernizatsiya, innovatsion texnologiyalar.

Mamlakatimiz mustaqillikka erishgach, chet tillarini o'qitishga qiziqish ortib, yoshlar uchun ko'plab imkoniyatlar yaratildi. Birinchi Prezidentimiz Islom Karimov ta'kidlaganidek, «Bugungi kunda mamlakatimizda chet tillarini o'qitishga katta ahamiyat berilmoqda. Bu, albatta, behuda emas. Bugungi kunda jahon hamjamiyatida munosib o'rin egallashga intilayotgan mamlakatlarimiz, xorijiy sheriklarimiz bilan hamkorlikda o'zining buyuk kelajagini qurayotgan xalqimiz uchun chet tillarini mukammal bilish muhimligini e'tibordan chetda qoldirishning hojati yo'q. «Ushbu g'oyalarning mantiqiy davomi sifatida 2012-yil 10-dekabrda qabul qilingan» chet tillarni o'qitish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida» gi Prezident Farmoni xorijiy tillarni o'rganish imkoniyatlarini kengaytirdi.

Bugungi kunda chet tilini bilish kasb-hunar ta'limining ajralmas qismiga aylanmoqda.

Turli sohalaridagi mutaxassislar xorijiy sheriklar bilan yuqori darajada hamkorlik qilishadi, shuning uchun ular til o'rganishga yuqori talabga ega. Zamonaviy jamiyatda chet tillari kasb-hunar ta'limining muhim qismiga aylanmoqda. Bunday bilimlarni dastlab maktablarda, kollejlarda, litseylarda, keyinchalik institutlarda, o'quv kurslarida yoki chet tilini mustaqil ravishda o'rganishga yordam beradigan asosiy ma'lumotlar to'plamlari bilan tanishish orqali olishadi.

Bugungi kunda turli darajadagi til ko'nikmalariga ega odamlar uchun o'quv materiallarining katta to'plami mavjud. Ushbu maqsadga erishishda muvaffaqiyat o'qituvchilarning amaliy usullari va mahoratiga bog'liq. Axborot texnologiyalari va zamonaviy o'qitish usullaridan foydalanish qobiliyati yangi materiallarni tezda tushunishga yordam beradi.

Turli usullarni birlashtirib, o'qituvchi aniq o'quv dasturlarini yechishga qodir. Shu munosabat bilan o'qituvchi va o'quvchilar chet tillarini o'qitishning zamonaviy usullari bilan tanishishlari zarur. Natijada siz maqsadlaringizga erishishning eng samarali usulini tanlashingiz mumkin bo'ladi. Turli xil o'qitish usullaridan foydalanish samarali bo'lishi mumkin. O'qitish kichik bosqichlarda amalga oshiriladi va o'quvchining mavjud bilim tizimiga asoslanadi. Vaqt o'tishi bilan har bir sohada innovatsiyalar ortib bormoqda. Til o'qitishning turli uslublari ham mavjud. Ingliz tilini o'rgatishda o'quvchining yoshi va darajasiga qarab bosqichma-bosqich ko'rsatmalardan foydalanish yaxshidir.

O'quvchilar boshlang'ich ta'lim, o'rta ta'lim va ilg'or ta'lim asosida guruhlariga bo'linadi.

O'qituvchi tomonidan har bir bosqich uchun maxsus dastur ishlab chiqiladi.

Chet Tili o'qituvchilarining bilim va ko'nikmalarini baholash bo'yicha Yevropa bazasi (CEFR) tavsiyalariga muvofiq mamlakatda chet tillarini o'qitishning yangi usullari va talablari ishlab chiqildi. Unga ko'ra, umumta'lim maktablari va kasb-hunar kollejlari o'quvchilari uchun darsliklar yaratilgan. Ushbu talablarga muvofiq o'quv xonalari stendlar va yangi axborot-kommunikatsiya texnologiyalari bilan jihozlangan. Chet tilini o'rganishga bo'lgan talab kundankunga ortib bormoqda. Chet tili fani to'rt jihatga bo'linadi (o'qish, yozish, tinglab tushunish va gapirish), ularning har biri o'ziga xos tushuncha va ko'nikmalarni beradi. Ta'lim texnologiyasi-bu o'quv jarayonida zamonaviy axborot texnologiyalaridan samarali foydalanishdir. Shuningdek, u ta'lim jarayoniga zamonaviy innovatsion texnologiyalarni joriy etish orqali ta'lim sifati va samaradorligini oshirishga qaratilgan.

Xususan, chet tilini o'rganishda bunday axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning bir qancha afzalliklari bor. Til o'rganish va o'qitishda zamonaviy texnologiyalarning o'zni beqiyosdir. Texnologiyadan foydalanish chet tilini o'rganishning har bir jabhasida (o'qish, yozish, tinglash va gapirish) foydalidir. Masalan, tinglash va tushunish uchun, albatta, bu jarayonni kompyuter, player, kompakt-disklarsiz bajarish mumkin emas. Tinglash til o'rganishning eng muhim qismlaridan biridir. Bu o'quvchidan bir vaqtning o'zida ma'ruzachining talaffuzi, grammatik qoidalari, so'z boyligi va ma'nolariga e'tibor berishni talab qiladi. Ta'limda zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning muhim omili o'quvchilarning axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini bilish va ulardan foydalanish qobiliyatidir. Zamonaviy texnologiyalardan foydalangan holda chet tilini o'qitish va o'rganish eng samarali usullardan biridir.

Ushbu jarayonda, shu jumladan: Kompyuterdan foydalanganda o'quvchi chet tilidagi videolar, namoyishlar, dialoglar, filmlar yoki multfilmlarni tomosha qilishi va tinglashi mumkin; chet tillarida va teledasturlarda radioeshittirishlarni tinglash va tomosha qilish mumkin; an'anaviy usullar bo'lgan magnitafon va kassetalardan hamda CD playerlar; Ushbu vositalardan foydalanish chet tilini o'rganish jarayonini o'quvchilar uchun yanada qiziqarli va samarali qiladi.

Bugungi kunda maktablarda interaktiv o'yinlar an'anaga aylanib bormoqda. Ma'lumki, turli xil o'yinlar o'quvchilarga o'z qobiliyatlarini namoyish etish, diqqatni jamlash, bilim va ko'nikmalarini oshirish va kuchliroq bo'lishga yordam beradi. O'yin texnologiyasidan foydalanishning asosi o'quvchini faollashtiradigan va tezlashtiradigan faoliyatdir. Psixologlarning fikriga ko'ra, o'yin faoliyatining psixologik mexanizmlari shaxsning o'zini ifoda etish, hayotda barqaror o'rin topish, o'zini o'zi boshqarish, o'z imkoniyatlarini ro'yobga chiqarish uchun asosiy ehtiyojlariga asoslanadi. Har qanday o'yinning markazida ta'limning umumiy qabul qilingan tamoyillari va taktikasi bo'lishi kerak. O'quv o'yinlari mavzularga asoslangan bo'lishi kerak.

O'yinlar davomida o'quvchi odatdagi darsga qaraganda ushbu faoliyatga ko'proq qiziqadi va qulayroq ishlaydi. Shuni ta'kidlash kerakki, o'yin, birinchi navbatda, o'qitish usulidir.

O'quvchilar o'z yoqasi darslarga qiziqishadi, ular g'alaba qozonishga intilishadi va o'qituvchi ulardan o'quvchini tarbiyalash uchun foydalanadi. O'quvchi ingliz tilida o'ynashi, gapirishi, tinglashi, tushunishi va yozishi mumkinligiga ishonishdan manfaatdor bo'ladilar.

Ko'rib turganimizdek, har bir innovatsion texnologiya o'ziga xos afzalliklarga ega. Ushbu usullarning barchasi o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi hamkorlikni, o'quvchining o'quv jarayonida faol ishtirokini o'z ichiga oladi.

Zamonaviy tillarni o'qitish yangi bilimlarni o'z-o'zini tahlil qilish va tizimlashtirish qobiliyatiga ega bo'lgan madaniyatli shaxsni shakllantirishga qaratilgan. Innovatsion usullar butun tizimni modernizatsiya qilishning ajralmas qismidir. Shuni yodda tutgan holda, o'qituvchilar eng ilg'or yondashuvlar bilan tanishishlari va keyin ularni birlashtirishlari va ta'lim tizimida sezilarli o'sishga erishish uchun o'z ishlarida foydalanishlari mumkin. Ko'pgina tashkilotlar ma'lumot yuborish va qabul qilish uchun multimedia imkoniyatlaridan foydalangan holda yangi bosqichga o'tmoqda. Kompyuterlar va boshqa qurilmalardan foydalanish butun o'quv jarayonining muvaffaqiyatini belgilaydi.

Ta'lim mashg'ulotlarida nutq ko'nikmalarini shakllantirish va ijtimoiy barqarorlikni rivojlantirishga etarlicha e'tibor qaratish lozim. Bundan tashqari, ta'limdagi har qanday darsning muvaffaqiyati ko'p jihatdan darslarni to'g'ri tashkil etishga bog'liq. Dars o'qituvchi va o'quvchining ijodiy hamkorligiga asoslangan bo'lishi kerak. Shundagina o'quvchilar mustaqil fikrlashlari va irodasini rivojlantirishlari mumkin bo'ladi. Qisqacha qilib aytganda, ingliz tili darslarida innovatsion usullardan foydalanish o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini, ravonligini va tez va aniq javob berish qobiliyatini rivojlantiradi. Bunday usullar o'quvchining bilimga bo'lgan istagini rag'batlantiradi. O'quvchi darslarga yaxshi tayyorgarlik ko'rishga intiladi.

Bu o'quvchilarni o'quv jarayonining faol ishtirokchilariga aylantiradi. Ta'lim tizimi o'z oldiga erkin fikrlaydigan, barkamol, yetuk insonni tarbiyalash vazifasini qo'yar ekan, kelajakda biz, bo'lajak o'qituvchilar innovatsion texnologiyalardan samarali foydalanish yo'llarini yanada mukammal rivojlantirishga hissa qo'shamiz.

Adabiyotlar ro'yhati

1. Ў.Хошимов, И.Якубов. "МЕТОДОЛОГИЯ ОФ ТЕАЧИНГ ЭНГЛИШ") Ташкент: Шарқ Публишинг Хоусе, 2003
2. М. Н.Мирзаева. "ИНТЕРАКТИВ МЕТОДС УСЕД ИН ЭНГЛИШ ЛЕССОНС" (метходисал мануал), Навои, 2006, 40 пагес.
3. Отабоева, М.Р. Тхе усе оф модерн инновативе течнологиес ин фореигн лангуаге теачинг анд итс эффестивенесс М.Р. Отабоева. - Текст: непосредственный, электронный Молодой ученый. - 2017. - №4.2 (138.2). - С. 36– 37.
4. Н.Файзиева, Ф.Рихситтилаева. "УСЕ ОФ АССИСТАНСЕ ИН ФОРЕИГН ЛАНГУАГЕ ТЕАЧИНГ". Ташкент: Ташкент Стате Педагогисал Университй намед афтер Низами 2005
5. Бекмуратова У.Б.Эссай он "Тхе усе оф инновативе течнологиес ин теачинг Энглиш. Ташкент - 2012